

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

§ 22

MSN 2023/119

Detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20, beslut om samråd

Ärende

Den 22 april 2024, § 67, beslutade kommunstyrelsen att godkänna start-pm och gav miljö- och stadsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram en ny detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20 intill Mörby centrum.

Därefter reviderades planuppdraget den 15 september 2025, § 121, till att tydliggöra bland annat;

- Att villan inom Svärdet 15 ska bevaras som en del av bevarandeområdet Klingsta.
- Att bebyggelsen ska vara indragen från angränsade gator och boendemiljön ska utformas med den grönskande trädgårdsmiljön som ideal. Siktlinjer ska finnas där det är möjligt.

Beslutet innebar också att förslaget ska ha inslag av radhus samt vara en våning lägre än den högsta bebyggelsen inom Svärdet 7.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för flerbostadshus och radhus inom Svärdet 14, 15 och 20. Planområdet omfattar fastigheterna Svärdet 14, 15 och 20 samt Danderyd 3:128 och del av Danderyd 2:1. De privatägda fastigheterna planläggs som kvartersmark, med undantag för det sydvästra hörnet som planläggs som torg. Danderyd 3:128 planläggs som gång- och cykelväg och del av Danderyd 2:1 planläggs som gata.

Planförslaget möjliggör för tillkommande bostäder i form av flerbostadshus och radhus, samtidigt som det befintliga enbostadshuset inom Svärdet 15 kvarstår. Den tillkommande bebyggelsen placeras längs med omgivande gator och gångväg. Strukturen är därmed sluten mot gatan och öppen mot villastaden vilket skapar en avskärmd innergård för de boende.

Bebyggelsen regleras till högre nockhöjd mot centrumområdet i sydost och lägre mot villaområdet i väster. De trappande byggnadsvolymererna möter därmed omgivningen på ett lämpligt sätt, och är även positiv för kulturmiljövärdena i området. Parkering inom planområdet sker främst i underjordiskt garage med planterbart bjälklag som utgör kvarterets innergård.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att samråd bör hållas för framtaget planförslag för Svärdet 14, 15 och 20 samt Danderyd 3:128 och del av Danderyd 2:1.

Planförslaget är i enlighet med översiktsplanen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att samråd ska genomföras för förslag till detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20 samt Danderyd 3:128 och del av Danderyd 2:1.

Yrkanden

Kristin Eriksson (C) yrkar att samråd för förslag till detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20 inte ska genomföras eftersom förslaget innebär intrång i, och en förstörelse av en villamiljö där samtliga 3 byggnader är utpekade som särskilt värdefulla i Danderyds helt nya kulturmiljöhandbok.

Karl Stenqvist (S) och Lars Leonardsson (MP) yrkar att ärendet ska återremitteras.

Ordförande Claës Breitholtz (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Fredrik Pallin (L) biträder Claës Breitholtzs (M) yrkande.

Proposition

Ordförande Claës Breitholtz (M) ställer först proposition på Karl Stenqvists (S) och Lars Leonardssons (MP) återremissyrkande och finner att nämnden avslår det.

Därefter ställer ordförande Claës Breitholtz (M) proposition på Kristin Erikssons (C) yrkande och hans eget yrkande och finner att nämnden bifaller hans eget yrkande.

Votering begärs.

Votering och omröstningsresultat

Följande voteringsordning godkänns: JA till förmån för ordförande Claës Breitholtz (M) yrkande. NEJ till förmån för Kristin Erikssons (C) yrkande.

Följande JA-röster avges: Claës Breitholtz (M), Fredrik Pallin (L), Anna Sarkany (M), Johan Hjelmqvist (M), Erik Hafström (M), Christer Bergquist (M), Anders Hultgren (KD), Pierre Campenfeldt (KD).

Följande NEJ-röster avges: Kristin Eriksson (C), Jesper Isaksson (C), Björn Strenger (C).

Karl Stenqvist (S) och Lars Leonardsson (MP) avstår från att rösta.

Utfallet blir 8 JA-röster mot 3 NEJ-röster. Två ledamöter avstår från att rösta.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att samråd ska genomföras för förslag till detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20 samt Danderyd 3:128 och del av Danderyd 2:1.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Reservationer

Kristin Eriksson (C), Jesper Isaksson (C), Björn Strenger (C) reserverar sig till förmån för Kristin Erikssons (C) yrkande. Reservationen utvecklas skriftligt i bilaga.

Expedieras
Sökanden

Ärende: Detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20, Beslut om plansamråd.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens sammanträde 2026--04-21.

Reservation från Danderydscentern till förmån för vårt avslagsyrkande.

Detaljplaneförslaget innebär att två av tre kulturhistoriskt särskilt värdefulla villor i Klingsta rivs, och att den tredje villan får en nästan halverad tomtyta. De två rivna villornas tomtyta samt merparten av den tredje villans trädgårdsyta ska ge plats åt ca 65 st bostäder, enligt förslaget. Boytan samt "centrumyta" (ljussatt BTA) utgör tillsammans över 7.600 kvm, och höjden på byggnaderna motsvarar upp till fem våningar. Det innebär att ett oacceptabelt intrång görs i det lummiga villakvarteret. Villagrannar mot det nya höghusområdet kommer att få en kraftigt försämrad boendemiljö, i form av bl.a borttagen grönska och insyn från femvåningshuset ner i sina trädgårdar. Närmiljön blir i stället för trädgårdsstad- helt enkelt- en stadsmiljö.

I Danderyds helt nya Kulturmiljöhandbok bedöms fastigheterna som särskilt värdefulla, både som en del av Klingsta villasamhälle, men också för sina respektive egna värden- den höga arkitektoniska kvalitén omnämns särskilt, liksom de exklusiva materialvalen. De uppvuxna fruktträden uppmärksammas i beskrivningen, liksom det slingrande vägnätet. I Kulturmiljöanalysen som är särskilt beställd i ärendet, betonas att "planområdet som helhet är särskilt känsligt för förändringar som inte förhåller sig till villasamhällets karaktär och struktur."

Trots detta tänker den politiska majoriteten bestående av Moderater, Liberaler och Kristdemokrater driva detta exploateringsprojekt framåt. Man bortser fullständigt från kulturvärdena, naturvärdena, medborgarnas önskan om en grön omgivning, och även till sina egna vallöften- som har gått ut på att just bevara trädgårdsstaden!

Det faktum att dessa tre partier med sina beslut möjliggör att byggbolag

som köper upp villor i Danderyd, kan riva dem och bygga höga flerbostadshus mitt i våra värdefulla villaområden, innebär att natur- och kulturmiljöer utplånas och att kommunens uppskattade trädgårdsstad "äts upp" bit för bit. De omvandlas till högexploaterade, stadslika och hårdgjorda miljöer, redan nu omoderna med hänseende till dagens kunskap om klimatförändringarnas påverkan på människor och bebyggelse.

Förslaget för området innebär att den värmeö som redan bildats i området Mörby centrum med omnejd utökas ytterligare, sett till ytan. Grönska och gamla träd försvinner och den nya bebyggelsen kommer att utgöras av sten, glas och betong. De nya markytorna blir sannolikt sten, betong och asfalt. Det är konstaterat genom forskning, att den här typen av bebyggelse försämrar situationen och miljön vid ökade lufttemperaturer och värmeböljor. Materialen lagrar värme, och skapar mellan 1-2 grader högre medeltemperatur i den typ av bebyggelseområden som här avses skapas. I stället för att bevara och utveckla gröna ytor och trädrika miljöer såsom exempelvis uppvuxna trädgårdar, frammanar man en utplåning av de gröna komponenter som kan bidra till att skydda i synnerhet sköra grupper från temperaturhöjningar under sommarhalvåret. Ironin i detta är, att man från majoritetens sida påstår, att dessa höghus främst kommer att vara anpassade till äldre!

70 st bilparkerings under jord ska byggas för att tillgodose de boendes behov. Det är givetvis så, att de behövs. Men byggandet innebär omfattande gräv- och sprängningsarbeten i de omkringboendes närmiljö, och kommer att ge störningar och utgöra risker. Det är vanligt att sprickor och sättningsskador inträffar vid den här typen av byggnation intill befintlig bebyggelse- den som alltså är särskilt utmärkt i Kulturmiljöhandboken. Utöver att garaget under byggnationen innebär en risk för omgivningens miljö och byggnadsvärden, kommer det att efter färdigställandet innebära att den innergård som beskrivs som "villaträdgårdsliknande" med "fruktträd, buskar och träd" inte kan bli just det som beskrivs. Med ett jorddjup på 60 till 80 cm (ovanpå garaget) kommer stora träd eller fruktträd inte att kunna trivas på fastigheten. Det är ett felaktigt påstående att det går att skapa en "villaträdgårdsliknande" miljö på innergården, och vi vänder oss emot att man använder sig av

skrivningar som dessa för att försköna bilden av projektet.

Sammanfattningsvis innebär detaljplaneförslaget att en del av Klingsta villaområde utplånas för alltid, och därmed att den sammanhängande miljön i Klingsta tar stor skada. Förslaget visar att den politiska majoriteten gynnar byggföretagens framfart och vinstintressen, på bekostnad av villaägarnas intressen. Kommande generationer kan inte räkna med att få uppleva Danderyds värdefulla kulturmiljöer, men de kan däremot tvingas uppleva konsekvenserna av de värmeöar som bildas. Med andra ord visar de förtroendevalda i den politiska majoriteten (M), (L) och (KD) att man inte tar sitt ansvar i miljö- och stadsbyggnadsfrågor.

Danderydscentern anser att man i de flesta fall kan släppa ut ett detaljplaneförslag på samråd, för att kunna ta del av synpunkter och kritik från medborgarna. I det här fallet anser vi att förslaget inte ens ska visas, och att uppdraget ska återtas av Kommunstyrelsen.

Danderydscenterns tidigare yrkanden och reservationer i ärendet:

KS 2023-06-19 §120

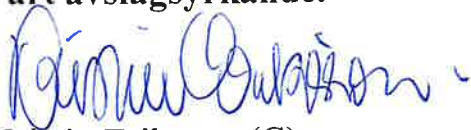
KS 2024-01-08 §2

MSN 2024-03-13 §28

KS 2024-04-22 §67

KS 2025-09-15 §121

Med hänvisning till ovanstående, reserverar vi oss till förmån för vårt avslagsyrkande.

Kristin Eriksson (C)

Andra vice ordförande